

Inspirationsdagar v 44

30-31 oktober 2017

i Göteborg

MÅNDAG 30 OKTOBER kl. 09.00-12.00

1. Barn med utmanande beteende - Tidiga insatser i förskola och skola

Målgrupp: lärare, förskollärare speciallärare/specialpedagoger, personal inom elevhälsan

Britt-Inger Olsson är specialpedagog och har specialpedagogisk påbyggnad inom tal, språk och kommunikation, gymnasielärare i psykologi och barn-och fritidskunskap, metodiklärare, läroboksförfattare samt utbildningskonsult inom psykologi och specialpedagogik, handledare för pedagoger.

Barn med koncentrationssvårigheter, impulsivitet, trots, oro, svårigheter med samspel och språk samt problemskapande beteende kommer tas upp. Barns psykiska hälsa är en utmaning för förskolan och skolan. Det finns barn som utmanar sin omgivning genom ett störande beteende. Det är barn som väcker irritation, ilska och besvikelse hos pedagoger och deras beteende är inte bara ett problem för omgivningen utan även för deras situation och framtid. Föreläsningen handlar om hur olika beteendemönster kommer till uttryck i gruppen. Hur anknytningsmönster och stress påverkar den växande hjärnan och lärandet. Vad händer med oss pedagoger i mötet med barn som har ett utmanande beteende och hur kan vi hjälpa barn/elever att utveckla ett positivt samspel.

Vad innebär aktuell forskning om ADHD, autism, trots, språkstörningar och särskild begåvning hos barn?

Hur visar sig ADHD/ADD och trotsbeteende i förskolan och skolan?

Hur påverkar stress barns anknytning och den växande hjärnan?

Hur påverkar anknytningsmönster barns beteende?

Vad händer med mig som pedagog när jag utsätts för frustrationer och negativa känslor?

Hur kan jag som pedagog hjälpa barn att hantera affekter?

Hur kan jag som pedagog utveckla ett relationellt förhållningssätt?

2. Matematikundervisningens blockerande misstag, orsaker och åtgärder Del I

Målgrupp: lärare och skolledare i grundskolan

Per-Olof Bentley är Fil Dr i matematikdidaktik och docent vid Göteborgs universitet. Han har lett TIMSS projektet och gjort djupanalyser av elevernas kunskaper. **Christine Bentley** är lågstadielärare och Fil. Dr i språkdidaktik samt lärare engelska och franska.

I samband med de grundläggande momenten i matematikens centrala innehåll förekommer ofta misstag som blockerar elevernas fortsatta matematikutveckling. I föreläsningen beskriver vi de vanligaste misstagen i den grundläggande matematiken, vilka orsaker som ligger bakom och vilka konkreta åtgärder du som lärare kan vidta för att hjälpa eleverna. I samband med talbegreppet och utvecklingen av talfakta förekommer ± 1 -fel, störst först-fel, tiotalsfel och mellanledsfel. Dessa fel blockerar elevernas utvecklande av talfakta.

Lena beräknar $63 - 7$ och får 64. Detta är ett störst först-fel. Eleverna har under de tidiga åren fått lära sig att ta störst först.

Då Edvin ska multiplicera 23 och 47 ställer han upp algoritmen så här:

$$\begin{array}{r} 47 \\ \cdot 23 \quad 2 \mid \mid // // \\ \hline 954 \end{array}$$

Detta är ett enradsfel som beror på att Edvin inte förstått algoritmens uppbyggnad och talsorternas betydelse.

De vanligaste misstagstyperna förknippade med följande milstolpar beskrivs:

- fördröjd aritmetisk utveckling
- de två subtraktionsstrategierna
- arbetsminnet och dess funktion och koppling till långtidsminnet
- utveckling av talfakta
- begreppet likhet
- additions- och subtraktionsalgoritmerna
- multiplikationsalgoritmen
- benämnda uppgifter
- begreppen omkrets och area
- procentberäkningar

Dessa och ett urval av de vanligaste misstagen, dess orsaker och åtgärder belyses i föreläsningen.

3. Tvåläraryskapet en bra förutsättning för ett framgångsrikt språkutvecklande arbetssätt

Målgrupp: skolledare och lärare åk 6-9 som undervisar flerspråkiga elever

Terese Andersson har under flera år arbetat som förstelärare och är numera utvecklingsledare på Hovsjöskolan Södertälje. Hon har som uppdrag att driva och fördjupa skolans arbete med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt med utgångspunkt i cirkelmodellen. Sedan flera år tillbaka arbetar hon på skolor med stor kulturell mångfald. Dessutom är hon medförfattare till läromedlet Jalla – raka vägen!

Charlotta Mosesson har under flera år arbetat som förstelärare och är numera utvecklingsledare på Hovsjöskolan Södertälje. Hon har som uppdrag att driva och fördjupa skolans arbete med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt med utgångspunkt i cirkelmodellen. Sedan flera år tillbaka arbetar hon på skolor med stor kulturell mångfald. Hon har en bakgrund i teatervärlden vilket ofta legat till grund för den språkutvecklande undervisningen.

Tvåläraryskapet ett inkluderande arbetssätt som möjliggör anpassning till alla elever $1+1=3$. Vi berättar hur vi organiserar ett tvåläraryskap så att det blir vinning för alla och hur man kan använda tvåläraryskapets olika roller i ett språkutvecklande arbetssätt. Utmanande undervisningsformer med höga förväntningar på flerspråkiga – en vinst för alla. Vi visar på tvåläraryskapets möjligheter att ge utmanade undervisning med höga förväntningar på flerspråkiga elever.

4. Särskilt stöd, åtgärdsprogram och extra anpassningar enligt den nya skollagen

Målgrupp: alla som arbetar med särskilt stöd och extra anpassningar

Mikael Hellstadius är jurist och har arbetat som opolitisk tjänsteman på Utbildningsdepartementet i tio år samt tidigare som undervisningsråd på Skolverket och i domstol. Han har även varit sekreterare och expert i ett stort antal olika utredningar på skolans område samt deltagit i arbetet med flera av de större reformer som genomförts på området under senare år, bl.a. som projektledare för arbetet med att ta fram den nya skollagen. Mikael har också varit särskild utredare åt utbildningsministern och undervisar på de statliga rektorsutbildningarna vid Stockholms universitet och Mittuniversitetet.

Frågor om särskilt stöd och extra anpassningar kan ha mycket stor betydelse för en elevs skolgång. Utbildningen fokuserar på en heltäckande genomgång av regelverket kring särskilt stöd, åtgärdsprogram och extra anpassningar med särskilt fokus på de utmaningar som regelverket innebär i den praktiska verksamheten. Stor vikt kommer läggas vid de frågor som just nu är aktuella ute i verksamheterna, bland annat gränsdragningen mellan särskilt stöd, extra anpassningar och övriga insatser som görs för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål samt frågan om när och hur åtgärdsprogram ska upprättas. Den praxis

som uppstått vid överklagande av åtgärdsprogram tas också upp liksom reglerna om sekretess i skolan och vad de praktiskt betyder i detta sammanhang.

MÅNDAG 30 OKTOBER kl. 13.15-16.15

5. Konflikthantering

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning

Sofia Norberg är civilingenjören som började arbeta med känslor. Författare till tre böcker, bl.a. "Makt, känslor och ledarskap i klassrummet".

Ju mer vi vet om oss själva, desto större möjlighet får vi att kunna hantera våra egna konflikter och hjälpa eleverna att hantera sina. Vi är hjälpta av att kunna tolka, respektera och hantera våra egna och andras känslor. "Är det arg jag är nu? Kanske snarare sårad?" "Hur ser du på det som sker mellan oss egentligen? Jag skulle vilja att du förstod..." Hur kan man undvika förlåt som manipulationsmetod: "Jag sa ju förlåt?!" Utifrån denna kunskap förhindrar vi några konflikter och ser till att de som uppstår blir så konstruktiva som möjligt. Föreläsning blandar teori och verktyg för att du ska få med dig maximalt tillbaka till din vardag.

6. Lärande om lärande - vad händer i hjärnan när vi omvandlar information till kunskap?

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning

Sissela Nutley, doktor i kognitiv neurovetenskap som forskat på hjärnans utveckling och formbarhet under barn och ungdomen. Sissela disputerade vid Karolinska Institutet (2011) med en avhandling om utveckling och träning av exekutiva funktioner och har efter detta fortsatt sin forskning på Pearson. Hon brinner för att öka förståelsen för hur våra hjärnors förutsättningar påverkar vårt lärande, beteende och även mående.

Sissela Nutley, kommer berätta om hjärnans förutsättningar för lärande och vad som faktiskt händer i hjärnan när vi lär oss något nytt.

Här får vi höra om den senaste forskningen bakom en av lärandets stora flaskhalsar, nämligen arbetsminnet, med både praktiska strategier för att hantera det i klassrummet och vad forskning om arbetsminnesträning visar.

7. Digital kompetens innebär det att alla fattar allt om digitaliseringen?

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola samt övriga intresserade

Kristina Alexanderson är ansvarig för IIS skolsatsning.

Kristina pratar om olika perspektiv på digital kompetens utifrån ett individens, samhället och teknikens perspektiv. Föreläsningen kommer att belysa aspekter som rör integritet, säkerhet, upphovsrätt, källkritik och kanske en och annan inblick i vikten av att förstå internetns grundläggande struktur.

TISDAG 31 OKTOBER kl. 09.00-12.00

8. Det svåra samtalet

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning

Annica Johansson leg psykolog, leg psykoterapeut och auktoriserad handledare. Föreläser och handleder inom olika verksamhetsområden. Undervisar på institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet.

Aspekter för att förstå vad som sker i mötet mellan människor.

Samtalsmetodik - att uppfatta innehålls- och innebördsnivå.

Hur vi kan lägga upp ett samtal så att det blir till en hjälp för den andre.

Att hantera och bemöta försvars (skydds) reaktioner.

Hur vi formulerar oss.

9. Att stimulera och stödja barns läsutveckling

Målgrupp: lärare år 1-3

Katarina Herrlin är universitetslektor i didaktik vid Institutionen för utbildningsvetenskap vid Linnéuniversitetet. Hon arbetar inom grundläroutbildningen men även med kompetensutveckling och fortbildning av lärare i förskola, förskoleklass och grundskola. Katarinas undervisningsfält är framförallt grundläggande språk-, läs- och skrivpedagogik, läs- och skrivundervisning samt kartläggning och bedömning i de tidiga skolåren. I sin roll som läromedelsutvecklare har Katarina Herrlin samarbetat med Ingvar Lundberg och gett ut flera böcker. Hon är medförfattare till *God läsutveckling*, som i dag är en av Sveriges två dominerade pedagogiska verktyg för kartläggning av elevers läsutveckling. Dessutom har hon varit med och skrivit *Förskoleklassens metodik*, *Förskoleklassens didaktik*, *Klara målen*, *Läs med flyt* och *Bokstavsriket*. Förra året tilldelades Katarina Herrlin "Ingvar Lundberg-priset".

Under föreläsningen presenterar Katarina Herrlin kunskapsrelaterade förutsättningar som ligger till grund för en god läsundervisning.

Forskning visar att lärarens yrkesskicklighet är en viktig del för elevernas läs- och skrivutveckling.

Här är det exempelvis lärarens tydliga ledarskap, stora variation på läs- och skrivaktiviteter, höga förväntan och ärliga feedback, samt den noggsamma kartläggningen av elevernas framsteg i läs- och skrivutvecklingen som skapar framgång.

Med en väl planerad och varierad läs- och skrivundervisning kan elevernas motivation, färdigheter och intresse öka. Tanken är att du under föreläsningen ska få en ökad kunskap om hur en genomtänkt läsundervisning kan stimulera och stödja samtliga elever till att bli duktiga läsare.

10. Programmering och digital kompetens i läroplanen

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola, skolledare

Fredrik Heintz är docent i datalogi och som studierektor och ledare för IDA Computer Science Education-grupp ansvarig för övergripande frågor kring datavetenskaplig utbildning och undervisning vid Institutionen för Datavetenskap vid Linköpings universitet.

Fredrik har varit med i Skolverkets arbetsgrupper för att ta fram den nya läroplanen samt det pågående arbetet med att införa programmering i gymnasieskolan.

Sammantaget har han ett stort engagemang för utbildningsfrågor med koppling till datavetenskap.

Att samhället blir allt mer digitaliserat och att artificiell intelligens och automatisering blir allt viktigare för vår ekonomi har knappast undgått någon. Det påverkar självfallet skolan i väldigt hög grad. Regeringen har därför infört programmering och skärpt skrivningarna kring digital kompetens i grundskolans läroplan. En konsekvens är att senast hösten 2018 ska alla lärare i matematik och teknik undervisa i programmering. Det här föredraget kommer ge en större förståelse för varför regeringen gör de här förändringarna, vad förändringarna innebär samt hur man som lärare kan leva upp till den nya läroplanen. Tre viktiga begrepp som kommer diskuteras är digital kompetens, programmering och datalogiskt tänkande. Syftet med föredraget är att du som lärare eller skolledare ska kunna och våga ta nästa steg i införandet av den nya läroplanen. Ni är skolans viktigaste resurser!

TISDAG 31 OKTOBER kl. 13.15-16.15

11. Intensivundervisning i matematik

Målgrupp: lärare år 1-6, speciallärare/specialpedagoger, rektorer

Görel Sterner är specialpedagog med lång erfarenhet av undervisning i matematik i årskurs 1-6 både i klass och med elever i behov av särskilda stödinsatser. Hon arbetar vid Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) Göteborgs universitet, med projektansvar för ett utvecklingsarbete med intensivundervisning i matematik i grundskolan.

Det är skolans uppgift att ge alla elever optimala möjligheter att utveckla kunnande i och om matematik.

Ibland finns dock elever som är i behov av en intensiv, men begränsad period av undervisning, som komplement till klassundervisningen.

Under föreläsningen presenteras erfarenheter av en modell med praktiska exempel för intensivundervisning med fokus på undervisning och lärande i matematik för elever i behov av stöd.

12. "DEN DIGITALA FAMILJEN!"

Målgrupp: förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning

***Atle Johansen** är en inspirerande talare som med sin energi, humor och kompetens skapar en vittillsammans-känsla. Som Atle själv säger "jobbar jag faktiskt med det jag peppar andra med...som terapeut och livscoach".*

Inspireras av Atle...en oförglömlig eftermiddag fylld av skratt och passion.

VI TÄVLAR MOT SÅ MÅNGA I FLERA SAMMANHANG : FINASTE HEM, SNYGGASTE BILDYRA RESOR, FINA MIDDAGAR, BARNENS BETYG ETC...

VI HAR NOG ALDRIG TÄVLAT SÅ MYCKET SOM NU MEN INTE PÅ IDROTTSARENORNA, UTAN PÅ INSTAGRAM...

Alla ni som lyssnat på Atle vet att han ger 110% på denna inspirationsföreläsningen. Det här är helt enkelt en äventyrsdag för pedagoger med massor av igenkänning, kärlek och passion som ger tankar och reflektioner långt efter att lamporna släckts.

13. Pedagogisk användning av appar, både för tränings- och grundsärskolan, samt gysär individuella programmet

Målgrupp: lärare i särskolan

***Olle Andrén** är professionell föreläsare och utbildare inom särskolan i hela Sverige, sen 1995.*

Olle har en bakgrund som speciallärare och IKT-pedagog på Utbildningsförvaltningen, Särnät område GS (gymnasiesärskolan) i Göteborg.

Olle utbildar inom pedagogisk användning av IT och IKT i skolan.

Olle tar upp kommunikation, samtal på olika språk, kontaktbok/dagbok, skapa musik, skriva, diktera, maila, gå till frissan, måla, autism, kalender, sinnen, kroppen, fysisk aktivitet, matte, geografi, svenska m.m.

Olle fortsätter med att gå igenom WidgitGo, appen med symbolskrift, både för tränings- och grundsärskolan, samt gymnasiesärskola individuella programmet.

Genomgången tar upp olika sorters upplägg, som passar särskolans elever. T.ex beställa mat, att göra ett läkarbesök, hur man gör ett hälsosamtal, hur man stämmer av hur eleven trivs i skolan, att maila en kändis eller kompis, kommunikationsupplägg, jag tycker, m.m.

Man behöver inte ha läsplatta med sig på föreläsningen.

- **Datum:** 30-31 okt 2017
- **Tid:** kl. 09.00-16.15
- **Plats:** Burgårdens Utbildningscentrum och GR Utbildning
- **Pris:** 490:- kr/seminarium exkl. moms, inkl. fika
- **Anmäl dig senast:** fredag 29 september 2017
- **Kontaktperson:** lislott.lundahl@grkom.se

Anmälan görs på nätet och är bindande efter sista anmälningsdag. Plats kan överlåtas.